

С. Н. Братченко

Багатоваликової (багатопружкової) кераміки культура

БАГАТОВАЛИКОВОЇ (БАГАТОПРУЖКОВОЇ) КЕРАМІКИ КУЛЬТУРА – культура початку пізнього бронзового віку (20–17 ст. до н. е.). Ін. назва – бабинська. Виділила [С. Березанська](#). Склалася на основі місц. катакомб. культур під впливом середньодонської. Визначено 4 локал. варіанти: пд.-зх., середньодніпров., нижньодніпров., східний. Відомо понад 200 поселень, розташ. на низьких терасах, заплавах, підвищеннях, корінних берегах. Б. к. к. поширена в степ. і лісостеп. смузї від Дону до Прута. Найвідоміші місця поселень: Бабине III, сад ім. Т. Шевченка у Дніпропетровську, Княжа гора, Волинцеве. Знаходяться на низьких терасах, високих горбах. Житла (пл. 12–45 м²) – напівземлянки, зрідка наземні глинобитні. Поховання влаштовані в неглибоких ямах, часто з кам'яними чи дерев'яними домовинами (зрубамі, колодами). Поховані у зібганому стані, на лівому боці, орієнтовані переважно головою до Зх. чи Сх., у похованнях зрідка виявлено посудини, пряжки, ножі, прикраси, кістки тварин. Осн. форма посуду – гостроребер. горщик із високими вінцями. Прикмет. ознакою частини його є багатовалик. та прокресл. лінійно-кутовий орнамент. Ін. речі: бронзові ножі, тесала, сокири, гривни, кам'яні молотки-сокири, булави, крем'яні вістря стріл, фаянсове намисто, рогові та кістяні пряжки і псалії. Зайняття племен Б. к. к. – скотарство, рільництво, рибальство. Знач. рівня досягли металургія, металообробка. Ця культура виникла внаслідок трансформації катакомб. культур, посиленої контактами зі щойно сформов. культур. утвореннями Волго-Уралля. В Криму, пониззі Дону в цей час створюється споріднена культура – кам'янсько-лівенцівська з кам'яними житлами та фортеч. мурами. Дослідження Б. к. к. в Україні проводять *І. Черняков, І. Шарафутдінова, В. Отрощенко*. (Див. [Бабине](#)).

Рекомендована література

1. Братченко С. Н. К вопросу о сложении бабинской культуры (многоваликовой керамики) // Вильнянские курганы в Днепров. Надпорожье. К., 1977;
2. Його ж. Культура многоваликовой керамики // Археология УССР. Т. 1. К., 1985;
3. Березанская С. С. Культура многоваликовой керамики // Культуры эпохи бронзы на территории Украины. К., 1986;

4. Історія української культури: В 5 т. Т. 1. К., 2001.

Бібліографічний опис:

Багатоваликової (багатопружкової) кераміки культура / С. Н. Братченко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2003. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-38704>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).